

Sygn. akt IC 580/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2012 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Tadeusz Dereń

Protokolant: Anna Winiarska-Kania

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2012 r. w Kłodzku

sprawy z powództwa(...)im. F. S. z siedzibą w G.

przeciwko A. D.i M. R.

o zapłatę 35.866,22 zł

I. zasądza solidarnie od pozwanych A. D.i M. R. na rzecz strony powodowej (...) im. F. S. z siedzibą w G. kwotę 24.205,29 zł (dwadzieścia cztery tysiące dwieście pięć złotych 29/100) z umownymi odsetkami według zmiennej stopy procentowej, obowiązującej w danym okresie, ustalonej przez zarząd strony powodowej dla kredytów przeterminowanych, wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 4 lipca 2011 roku do dnia zapłaty;

II. dalej idące powództwo oddala,

III. zastrzega pozwanym A. D.i M. R. prawo do powoływania się w toku egzekucji zasądzonych od nich świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości spadku nabytego po J. J.;

IV. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 2.108,60 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

IC 580/11

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) im. F. S. z siedzibą w G. wniosła pozew w postępowaniu upominawczym o orzeczenie nakazu zapłaty, że pozwani A. D.i M. R. mają zapłacić solidarnie powodowi kwotę 35.866,22 zł z odsetkami umownymi według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w danym okresie, ustalonej przez zarząd kasy dla kredytów przeterminowanych, wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o orzeczenie zwrotu kosztów postępowania w tym opłaty w kwocie 1794 zł, zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2400 zł, zwrotu opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, kosztów wniosku do Wydziału Udostępniania (...) w wysokości 79 zł, kosztów wniosku do USC w wysokości 39 zł, kosztów wniosku do Sądu z zapytaniem o postępowanie spadkowe w kwocie 17 zł opłaty od pełnomocnictwa - w terminie 2 tygodni od daty otrzymania nakazu. W razie wniesienia sprzeciwu rozpoznanie sprawy i zasądzenie od pozwanych w/w kwot z odsetkami i kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podniosła, iż w ramach prowadzonej przez siebie działalności udzieliła J. J. pożyczki w kwocie 25.000 zł na podstawie umowy z dnia 10.12.2008r, która miała być zwrócona w miesięcznych

ratach. W dniu 26.02.2009r pożyczkobiorca zmarł nie regulując należności wynikających z zawartej z powodem umowy. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym nie zostało przeprowadzone. Pozwani - jako córki pożyczkobiorcy i spadkobiercy - stały się dłużnikami solidarnymi powoda w zakresie niezapłaconej przez spadkodawcę pożyczki. W pismach z 3.01.2011r powód wezwał pozwanych do zapłaty całej należności lecz pozwane nie zaspokoili żądania powoda. W razie opóźnienia w zapłacie należą się powodowi umowne odsetki karne. Wysokość zadłużenia pozwanych stanowi kapitał pożyczki w wysokości 24.205,29 zł oraz suma odsetek karnych i zwykłych, naliczonych do dnia wniesienia pozwu, w kwocie 11.660,93 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 2.08.2011r wydanym przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym w Kłodzku, nakazano pozwanym aby zapłaciły solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 35.866,22 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 4.07.2011r oraz koszty procesu w kwocie 3000,50 zł.

W sprzeciwie od w/w nakazu zapłaty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych oraz o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177§1 pkt 1 kpc gdyż pozwane zwróciły się do SR w Ząbkowicach Śl. o zatwierdzenie przez Sąd oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza zaś postanowieniem z 23.03.2011r w sprawie Ns 153/11 SR w Ząbkowicach Śl. uznał się miejscowo niewłaściwym i sprawę przekazał do rozpoznania SR w Zabrze. Ponadto z ostrożności procesowej pozwani ponieśli, że nie zgadzają się z wyliczeniem odsetek do umowy pożyczki z dnia 10.12.2008r a ponadto z umowy wynika, iż nastąpiło ubezpieczenie spłaty przedmiotowej pożyczki.

Postanowieniem z dnia 7.11.2011r Sąd zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie przepisu art. 177§1 pkt 1 kpc zaś podjął postępowanie w dniu 14 września 2012r.

W wyniku postępowania dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 grudnia 2008r J. J.zawarł ze stroną powodową umowę pożyczki nr (...)na podstawie której udzielono pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 25.000 zł na okres od 20.12.2008 do 27.11.2014r na warunkach określonych umową i regulaminem udzielania kredytów i pożyczek (...). Spłata pożyczki miała następować w miesięcznych ratach zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik do umowy. Pożyczkobiorca złożył deklarację członkowską w dniu 9.12.2008r.

/dowód: - umowa pożyczki z 10.12.2008r k-9,

- deklaracja członkowska z 9.11.2008r k-67,

- plan spłat pożyczki k-68,

- raport spłaty pożyczki k-70,

- regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...) k-65,

- statut (...) k-58/

Pożyczkobiorca J. J.zmarł w dniu 26 lutego 2009r w Z.nie regulując należności wynikających z zawartej z powodem umowy pożyczki. W pismach z dnia 3.01.2011r strona powodowa wezwała pozwanych A. D.i M. R.do zapłaty całej należności z tytułu pożyczki w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. Pozwani nie zaspokoili żądania powoda.

/dowód: - kopia aktu zgonu J. J. k-11,

- kopia aktu małżeństwa A. D. k-22,

- ostateczne wezwania do zapłaty z potwierdzeniami odbioru przez pozwanych k 25-28

- uchwała nr 12 i nr 4 (...) k 31-32/

Pożyczkobiorca podpisał w dniu 10.12.2008r deklarację zgody na przystąpienie do grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków - Atut z sumą ubezpieczenia 30.000 zł. Towarzystwo (...) odmówiło wypłaty świadczenia z tytułu zgonu J. J..

/dowód: - deklaracja zgody z 10.12.2008r k-72,

- decyzja (...) z 11.05.2009r k-71

- ogólne warunki grupowego ubezpieczenia Atut k-73/

Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 5 czerwca 2012r sygn. akt Ns 738/11 zatwierdzono uchylenie się pozwanych A. D.i M. R. od skutków nie złożenie w terminie oświadczenia o przyjęciu spadku po J. J.z dobrodziejstwem inwentarza. Jednocześnie pozwani złożyli oświadczenia o przyjęciu spadku po J. J.z dobrodziejstwem inwentarza.

/dowód: akta SR w Zabrzu sygn. Ns 738/11/

Wysokość zadłużenia pozwanych wynosiła 24.205,29 zł z tytułu kapitału pożyczki z 11.660,93 zł z tytułu odsetek karnych i zwykłych do dnia wniesienia pozwu czyli łącznie 35.866,22 zł. Pozwani złożyli w SR w Zabrzu wniosek o sporządzenie spisu inwentarza majątku spadkowego po zmarłym J. J., który do chwili obecnej nie został sporządzony.

/dowód: - raport spłaty należności k -29,70,

- oświadczenie pełnomocnika pozwanych k-79 i k-101,

-kopia wniosku o sporządzenie spisu inwentarza k-98/.

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym jest w sprawie, iż w dniu 10.12.2008r J. J.zawarł ze stroną powodową umowę pożyczki nr (...)na podstawie której udzielono pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 25.000 zł na warunkach określonych umową pożyczki i regulaminem udzielania kredytów i pożyczek (...), stanowiącym załącznik do umowy oraz oprocentowanej według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez zarząd (...)ze spłatą pożyczki w ratach miesięcznych, zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik do umowy.

Bezspornym jest również, iż pożyczkobiorca J. J.zmarł w dniu 26.02.2009 roku zaś prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 5 czerwca 2012r sygn. Ns 738/11 zatwierdzono uchylenie się pozwanych od skutków nie złożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu spadku po J. J., zmarłym dnia 26.02.2009r. z dobrodziejstwem inwentarza; pozwani złożyli oświadczenia o przyjęciu spadku po J. J.z dobrodziejstwem inwentarza.

Niesporna jest, zdaniem Sądu, zaległa a dochodzona pozwem kwota zadłużenia z tytułu umowy pożyczki z dnia 10.12.2008r. obejmująca kapitał pożyczki w wysokości 24.205,29 zł oraz skapitalizowane odsetki, w tym naliczone odsetki karne, co wynika wprost z raportu powoda o wysokości zadłużenia zaś pozwani nie wykazali, by dochodzona należność była w innej wysokości lub też nie istniała. Wskazać nadto należy na oświadczenie pełnomocnika pozwanych, złożone na rozprawie w dniu 7 listopada 2011r (k-79 akt), w którym nie kwestionował sposobu i wysokości wyliczonej przez powoda kwoty, a dochodzonej pozwem, w wysokości 35.866,22 zł.

Zgodnie z przepisem art. 922 kc prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów zaś w myśl art. 925 kc spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Ponieważ w sprawie nie dokonano działu spadku (pozwani nie wykazali by przeprowadzono dział spadku po J. J.) odpowiedzialność pozwanych jest solidarna gdyż zgodnie z art. 1034§1 kc - do działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. W tym zakresie więc będą miały zastosowanie przepisy art. 366 i n. kc, zgodnie z którymi wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia od wszystkich spadkobierców łącznie, kilku z nich

lub każdego z osobna a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników solidarnych zwalnia pozostałych. Reguły odpowiedzialności solidarnej będą miały zastosowanie niezależnie od sposobu przyjęcia spadku.

Wobec powyższego, Sąd uwzględnił roszczenie strony powodowej co do należności głównej stanowiącej kapitał pożyczki w wysokości 24.205,29 zł z odsetkami umownymi - zgodnie z żądaniem pozwu zaś ich wysokość nie przekracza maksymalnych odsetek z przepisu art. 359§2? kc. Odsetki powyższe zostały uwzględnione od dnia wniesienia pozwu tj. 4.07.2011r gdyż pismami z dnia 3.01.2011r pozwani byli wzywani do zapłaty należności z umowy pożyczki (art. 455 kc w zw. z art. 481 kc).

Sąd uwzględnił wniosek pozwanych zastosowania przepisu art. 319 kpc tj. zastrzeżenia w treści wyroku pozwanym prawa do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości spadku nabytego po J. J.. Wskazać bowiem należy, iż pozwani - jako spadkobiercy - złożyli oświadczenia o przyjęciu spadku po J. J.z dobrodziejstwem inwentarza a zatem odpowiadają oni za długi spadkowe całym swoim majątkiem (art. 1030 kc) ale tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku art. 1031§2 kc). Sąd nie bada w niniejszym postępowaniu czy istnieje majątek spadkowy wystarczający na zaspokojenie należności wierzyciela ale w okolicznościach sprawy (przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza) Sąd był obowiązany do zamieszczenia w wyroku uwzględniającym powództwo zastrzeżenia, że pozwanym przysługuje prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności gdyż, zgodnie z art. 837 kpc, dłużnik może powoływać się na ograniczenie odpowiedzialności tylko wówczas, gdy ograniczenie to zostało zastrzeżone w tytule wykonawczym z tym, co wskazuje przepis art. 319 kpc, sąd nie wymienia ani przedmiotów majątkowych ani ich wartości.

W pozostałym zakresie powództwo co do żądanych odsetek, w tym odsetek karnych, Sąd oddalił uznając, że brak jest podstaw by pozwani byli odpowiedzialni za spłatę skapitalizowanych odsetek karnych wraz z odsetkami zwykłymi i żądanie w tym zakresie, zdaniem Sądu, jest sprzeczne z treścią przepisu art. 5 kc, stanowiąc nadużycie prawa. Przepis art. 5 kc pozwala odmówić podmiotowi, który prawo swoje wykonuje sprzecznie z zasadami współzycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa. Sprzeczność taka określana jest powszechnie jako nadużycie prawa podmiotowego. Przepis ten znajduje zastosowanie w sytuacji gdy osobie uprawnionej przysługuje określone prawo podmiotowe lecz w świetle oceny danego stanu faktycznego i przy uwzględnieniu treści konkretnej umowy prawnej, korzystanie przez nią z tego prawa pozostaje w sprzeczności z zasadami wskazanymi w tym przepisie. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy strona powodowa nie wykazała by pozwani posiadali wiedzę o zaciągniętej przez J. J.pożyczce (zebrany materiał dowodowy w sprawie SR w Zabrze sygn. Ns 738/11 potwierdził brak wiedzy po stronie pozwanych) zaś wezwania pozwanych do zapłaty zostały skierowane przez powoda dopiero w styczniu 2011r a więc po prawie dwóch latach od śmierci pożyczkobiorcy. Strona powodowa całkowicie pominęła również okoliczność, że do nieterminowej spłaty pożyczki nie doszło z przyczyn zawinionych przez pożyczkobiorcę, bowiem trudno za taką traktować śmierć, jak również wskazać należy, że spadkobiercy - pozwani nie mieli żadnego wpływu na kształtowanie zawartego między stronami stosunku prawnego, w tym co do wysokości odsetek przewidzianych na wypadek nieterminowej realizacji zobowiązania.

Wobec powyższego Sąd uznał, że w tej sytuacji żądanie od pozwanych zapłaty skapitalizowanych odsetek - w tym karnych - naruszało przepis powołanego art. 5 kc. W tym stanie rzeczy dalej idące powództwo oddalono (pkt II wyroku) uznając, co wskazano wyżej, roszczenie w tym zakresie za sprzeczne z zasadą współzycia społecznego rozumianą jako konieczność opierania się uprawnionego na względach słuszności oraz kierowania się w działaniu dobrymi obyczajami - w znaczeniu obiektywnym - i dobrą wiarą.

Niewątpliwie przepis art. 5 kc ma zastosowanie w wyjątkowych okolicznościach ale, zdaniem Sądu, szczególne okoliczności niniejszej sprawy z przyczyn wskazanych wyżej, uzasadniają zastosowanie tego przepisu i odmowę udzielenia ochrony prawnej roszczeniu strony powodowej tym bardziej, że pozwanym trudno przypisać winę w braku spłaty pożyczki po śmierci pożyczkobiorcy.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 kpc stosunkowo rozdzielając koszty, przyjmując za uzasadnioną wysokość kosztów powoda wyliczoną w punkcie 2 żądania pozwu na łączną kwotę 4346 zł uznając, że poniesione przez powoda wydatki i koszty związane z wnioskami do urzędów wymienionych w pozwie, wynikały z czynności, które były obiektywnie potrzebne do realizacji praw strony powodowej stanowiąc wydatek konieczny i niezbędny dla realizacji dochodzonego roszczenia (art. 98 kpc). Również żądane koszty zastępstwa procesowego kwocie 2400 zł były zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. nr 163 poz. 1349 ze zm). Strona powodowa wygrała proces w 0,67% (24.205,29 zł :35.866,22 zł) i z kosztów procesu wyliczonych w pozwie na kwotę 4346 zł należy się jej kwota 2911,82 zł (4346 zł x 0,67%). Natomiast pozwani wygrali w 0,33% a zatem należne im koszty winny wynosić 803,22 zł (0,33% x 2434 zł). Wobec powyższego należało zasądzić od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 2.108,60 zł (2911,82 zł - 803,22 zł) tytułem zwrotu części kosztów procesu (pkt IV wyroku). Natomiast co do podniesionego przez pozwanych zarzutu ubezpieczenia spłaty pożyczki to wprawdzie pożyczkobiorca podpisał deklarację zgody na przystąpienie do grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków - Atut ale ubezpieczyciel odmówił wypłaty świadczenia z tytułu zgonu pożyczkobiorcy decyzją z 11.05.2009r k-71).

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego należało orzec jak w sentencji.